

20. Окрема ухвала Чернівецького окружного адміністративного суду від 19.01.2012 р. у справі № 2а/2470/3315/11 при виконанні судового доручення Рівненського окружного адміністративного суду у справі № 2а-1770/4241/2011 за позовом Товариства з обмеженою

відповідальністю «Охоронна фірма «Гаруда-В» до Державної податкової інспекції у м. Рівне про скасування податкових повідомлень-рішень [Електронний ресурс] Єдиний державний реєстр судових рішень. – URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/21081995>.

УДК 342.9

ФОРМА РЕАЛІЗАЦІЇ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ ЯК ПРАВОВА КАТЕГОРІЯ

Кунцевич М.П., асистент
кафедри державно-правових дисциплін
Українська академія банківської справи Національного банку України

Стаття присвячена аналізу сутності поняття «форма реалізації виконавчої влади» як відносно однорідного виду діяльності органів виконавчої влади, що характеризується наявністю кінцевої мети та виконує окрему функцію виконавчої влади. На думку автора, поняття «форма реалізації виконавчої влади» можна досліджувати лише в контексті поняття «форма реалізації державної влади» та теорії поділу влади. Стверджується, що за радянської доби єдиною формою реалізації виконавчої влади вважалося державне управління, натомість сучасне адміністративне законодавство передбачає і інші форми реалізації виконавчої влади, такі як: державне регулювання, надання адміністративних послуг, державний контроль, розгляд скарг громадян, ресурсне забезпечення, виконавче провадження, виконання кримінальних покарань, досудове розслідування та застосування заходів адміністративного примусу. Критеріями класифікації цих форм є функції виконавчої влади.

Ключові слова: державна влада, виконавча влада, теорія поділу влад, форма реалізації державної влади, форма реалізації виконавчої влади.

В статті аналізується сутність поняття «форма реалізації исполнительної власти» как относительно однородного вида деятельности органов исполнительной власти, характеризующегося наличием конкретной цели и направленного на исполнение отдельной функции исполнительной власти. По мнению автора, понятие «форма реалізації исполнительної власти» может быть исследовано только в контексте понятия «форма реалізації державної влади» и теории разделения власти. Утверждается, что в советское время единственной формой реалізації исполнительної власти считалось государственное управление. Современное административное законодательство предусматривает и другие формы реалізації исполнительної власти, а именно: государственное регулирование, предоставление административных услуг, государственный контроль, рассмотрение жалоб граждан, ресурсное обеспечение, исполнительное производство, исполнение уголовных наказаний, досудебное расследование и применение мер административного принуждения. Критериями классификации этих форм являются функции исполнительной власти.

Ключевые слова: государственная власть, исполнительная власть, теория разделения власти, форма реалізації державної влади, форма реалізації исполнительної власти.

Kuntsevych M.P. FORM OF EXECUTIVE POWER EXERCISING AS LEGAL CATEGORY

Article includes analysis of a notion of «form of executive power exercising», which author defines as a relatively separated homogenous type of executive bodies' activity that has its own ultimate purpose and exercises one function of executive power. It is claimed that notion «form of executive power exercising» could be investigated only in context of the notion «form of state power exercising» and theory of separation of powers. In soviet legal doctrine there was an approach, according which there is only one form of executive power exercising – state governance. Nowadays could be marked out other forms of executive power exercising, stipulated by the present national administrative legislation: state regulation, issuance of administrative services, state control, processing of complaint, resource support, execution procedure, execution of punishments, pre-trial investigation and application of administrative coercion measures. Function of executive power serves as a criterion for the classification of forms of executive power exercising.

Key words: state power, executive power, theory of powers separation, form of state power exercising, form of executive power exercising.

Актуальність теми дослідження та гостра проблема. Набуття Україною незалежності та прийняття Конституції України в 1996 р. стали відправними точками трансформаційних процесів у всіх без винятку сферах суспільного життя нашої держави. Проголошення України у статті 1 Основного закону демократичною, правовою та соціальною державою, а також закріплення у статті 3 положення про те, що людина, її життя і здоров'я, честь та гідність, недоторканість і безпека в Україні є найвищою соціальною цінністю, а утвердження і забезпечення прав і свобод людини – головним обов'язком держави, є свідченням зміни цілей Української держави, появу нової ідеології «служіння держави» людині. Це означає відмову від принципу «людина для держави» на користь принципу «держави для людини». Поява цієї нової цілі держави зумовлює

зміну функцій виконавчої влади і, відповідно, появу нових форм її реалізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сутність поняття форми реалізації виконавчої влади не є дослідженою у вітчизняній правовій науці. Питанням критеріїв виділення форм реалізації виконавчої влади присвячені окремі праці В.Б. Авер'янова [2] та Д.М. Лук'янца [6]. Проблема класифікації функцій виконавчої влади досліджували Д.М. Бахрах, К.С. Бельський, М.А. Лапіна, Ю.М. Старілов, Ю.А. Тихомиров, О.С. Чесноков. Але у вітчизняній адміністративно-правовій науці категорія «форма реалізації виконавчої влади» не має усталеної дефініції.

В той же час, закріплення у Конституції України принципу поділу влади, як основного принципу реалізації державної влади обумовлює пошук оптимальних форм реалізації кожного із видів влади. У вітчизняній

правовій доктрині склався підхід, відповідно до якого основною та єдиною функцією виконавчої влади є управлінська, що реалізується у формі державного управління. Але правові тенденції до постійного розширення та оновлення повноважень органів виконавчої влади свідчать про те, що при реалізації багатьох їхніх повноважень, ознаки управління як владно-організуючого впливу на суспільну діяльність з метою її впорядкування, координації і спрямування не виявляються, що є свідченням появи нових форм реалізації виконавчої влади. В зв'язку з чим постає проблема глибинного переосмислення поняття державного управління, пошуку нових теоретичних підходів до його співвідношення з поняттями «державне регулювання», «адміністративні послуги», «державний контроль» та ін., а також встановлення змісту поняття «форма реалізації виконавчої влади».

Враховуючи зазначене, **метою даної статті** є аналіз сутності поняття «форма реалізації виконавчої влади», окреслення критеріїв класифікації форм реалізації виконавчої влади.

Виклад основного матеріалу. Як зазначалося вище, поняття «виконавча влада» не може розумітися окремо від поняття «державна влада», оскільки є її функціональною складовою. Функціональний рівень поділу влад передбачає розподіл ролей між складовими одного і того ж явища, адже розподіляється не сама влада, а механізм її здійснення. Функції законодавчої, виконавчої та судової влад – це ті ролі, які вони виконують по відношенню до цілого, тобто їх призначення у механізм здійснення державної влади. І якщо державна влада – це здатність і можливість держави в особі уповноважених органів та осіб виявляти волю народу та організовувати її практичну реалізацію, то законодавча і судова влада є вираженням цієї волі, а виконавча влада – її реалізацією. Відповідно, виконавча влада – це складова державної влади, яка полягає у здатності і можливості держави в особі спеціально уповноважених суб'єктів організовувати практичну реалізацію волі народу.

Для того, щоб визначити, що саме слід розуміти під поняттям «форма реалізації виконавчої влади», встановимо спочатку, що в юридичній науці розуміється під поняттям «форма реалізації державної влади».

У роботі «Сутність радянського адміністративного права» 1959 р. Г.І. Петров зазначав: «Єдина діяльність Радянської держави проводиться у різних формах. Багатоманітність форм державної діяльності витікає з її величезного обсягу та складного характеру. Діяльність держави не може проводитися в якій-небудь одній формі: вона неминуче передбачає той чи інший її розподілення між складовими частинами державного апарату. Під формою державної діяльності слід розуміти частину діяльності держави по здійсненню його функцій. При цьому критерієм класифікації форм державної діяльності є їх конкретне призначення, роль кожної з них в загальній діяльності держави. Відмінності у конкретному призначенні форм єдиної державної діяльності визначають відмінності у організації органів державної влади. Кожна конкретна форма діяльності Радянської держави як одна з частин його загальної діяльності має специфічне призначення, знаходить своє втілення у роботі відповідних органів держави. Форми діяльності Радянської держави – це частини єдиної діяльності по здійсненню його функцій, що відрізняються за своїм конкретним призначенням и тягнуть за собою відмінності у організації відповідних державних органів, а також способах їх діяльності. Кожна форма діяльності Радянської держави направлена на здійснення всіх його функцій. Співвідношення між функціями і формами діяльності Радянської держави є співвідношення між сторонами єдиного змісту і різноманітними формами його здійснення. Реалізація кожної функції держави вимагає

участі державного апарату в цілому, взаємодії його органів, що визначається єдністю державної влади та процесу її здійснення» [10, с. 7-8].

Таким чином, в радянській державі не існувало поділу влад, але вважалося, що є різні форми діяльності держави, направлені на виконання функцій держави. Г.І. Петров виділяв наступні п'ять форм державної діяльності: 1) повновадна діяльність із здійснення загальнодержавного та місцевого керівництва; 2) президентська діяльність; 3) управлінська (виконавча і розпорядча, адміністративна) діяльність; 4) судова діяльність; 5) прокурорська діяльність [10, с. 33].

У роботі «Радянські адміністративно-правові відносини» 1972 року Г.І. Петров вказував: «Оскільки діяльність держави є широкою та складною, це викликає розподіл праці між державними органами, неоднакове у державах різного типу. У буржуазних державах розподіл праці між державними органами склався під тим чи іншими впливом теорії «поділу влад». В соціалістичних державах ця теорія принципово відкинута. Єдина державна влада трудящих у нашій країні здійснюється у формах, які відрізняються одна від одної за своїм конкретним призначенням, органами і способами здійснення. Діюче радянське конституційне законодавство і практика його реалізації дозволяє назвати п'ять форм єдиної за своєю сутністю радянської державної діяльності:

1. Загальнодержавне і місцеве керівництво, що здійснюється верховними та місцевими Радами.

2. Постійне верховне загальнодержавне керівництво, що здійснюється президіями верховних Рад (умовно цю діяльність можна назвати президентською).

3. Управлінська (виконавча та розпорядча, адміністративна) діяльність, що здійснюється під керівництвом верховних і місцевих Рад, їх виконавчими та розпорядчими органами – радами міністрів, міністерствами, державними комітетами, виконавчими комітетами місцевих Рад, їх відділами, управліннями і т.д.

4. Судова діяльність, що здійснюється системою радянських судових органів.

5. Прокурорська діяльність, що має своїм основним призначенням нагляд за точним виконанням радянських законів, здійснюється системою органів прокуратури» [9, с. 4-5].

Слід відмітити однак, що у Конституції СРСР 1936 р. вживалися поняття «законодавча влада» (відповідно до ст. 32 законодавча влада здійснюється виключно Верховною Радою СРСР), «законодавчий орган» (відповідно до ст. 59 Верховна Рада союзної республіки є єдиним законодавчим органом республіки), «вищий виконавчий та розпорядчий орган» (відповідно до ст. 64 вищим виконавчим та розпорядчим органом СРСР є Рада Міністрів СРСР та ін.). У Конституції СРСР 1977 року залишилося лише поняття «вищий виконавчий та розпорядчий орган», а поняття «законодавчий орган», «законодавча влада» вже не вживались.

У радянській адміністративно-правовій науці вважалося, що єдина державна влада реалізується (вважаємо, що поняття «здійснення» і «реалізація» тотожні) у різних формах. Поняття «форми реалізації державної влади» та поняття «форми державної діяльності» були тотожні і розумілись як частини єдиної державної діяльності із здійснення її функцій, відмінні між собою за значенням та здійснювані різними державними органами. Співвідношення між функціями держави та формами реалізації державної влади розумілось як співвідношення між сторонами його єдиного змісту та різними формами їх здійснення.

Дійсно, сутність і соціальне призначення в галузі управління справами суспільства держави визначається її функціями, тобто основними рфккам її діяльності. Для того, щоб виконати ці функції, держава повинна мати певний ресурс, потенціал, за рахунок

якого вона зможе діяти – виявляти та реалізовувати волю. Цим потенціалом і є державна влада. Як зазначалося вище, вдалою аналогією, яка проілюструє сутність державної влади може бути порівняння її з потенційною енергією (енергією спокою), якою наділений певний об'єкт, що під час виконання певної роботи (руху, впливу на нього тощо) перетворюється у кінетичну енергію (енергію руху). Сама по собі державна влада є статичною характеристикою, лише потенціалом, що перебуває у розпорядженні держави і надається їй народом. Так, відповідно до ч.1 ст. 5 Конституції України носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ. Народ здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування [1].

Влада, що здійснюється народом України через державні органи і є державною владою. Але самої наявності державної влади для виконання функцій держави недостатньо. Державна влада як потенціал стає «видимою», проявляється (динамічна характеристика) внаслідок діяльності державних органів, тобто реалізується у певних формах.

Філософська категорія «форма» нерозривно пов'язана з філософською категорією «зміст». На рівні найвищого узагальнення змістом держави є її функції, а єдиною формою реалізації державної влади є державне управління у широкому значенні – цілеспрямована організуюча діяльність всіх державних органів. На такому теоретико-пізнавальному рівні, тобто на рівні аналізу системи соціального (суспільного) управління в цілому, стає можливим відмежування державних інститутів управлінського впливу на суспільство від недержавних.

В той же час, такий рівень узагальнення для цілей даного дослідження є недостатнім, оскільки діяльність держави із виконання своїх функцій не є однорідною і реалізується цілою системою державних органів, установ та підприємств, а тому потребує диференційованого підходу.

Є.О. Старостін зазначає, що форма здійснення державної влади – це встановлений (передбачений) законом (правом) спосіб вираження (доведення до суб'єктів виконання) і реалізації (забезпечення виконання) волі центральної влади держави, призначений для досягнення конкретно визначених державних функцій і відповідних задач способами, передбаченими законом. Крім того, він зазначає: «форми здійснення державної влади можна визначити як постійний зовнішній прояв дій відповідних органів по реалізації функцій держави» [11, с. 104-105].

Термін «форма реалізації влади» використовується і іншими вченими для позначення її зовнішнього прояву у вигляді певних видів діяльності її носіїв. Зокрема, Р.М. Макасова у монографічному дослідженні «Конституційно-правові проблеми організації та реалізації установчої влади в Україні» оперує поняттям «форми реалізації установчої влади» [7]. Дисертаційне дослідження Т.В. Кулікової має назву «Ліцензування як форма реалізації виконавчої влади» [5]. У розділі «Форми реалізації судової влади» підручника «Організація судових та правоохоронних органів» за ред. І.Є. Марочкина, Н.В. Сібілової вказується: «Реалізація судової влади завжди здійснюється в певній формі – передбаченій законом процедурі судочинства... Судова влада в Україні здійснюється у формі конституційного, цивільного, господарського, адміністративного та кримінального судочинства» [8].

На думку І.С. Зав'ялової, форма державного управління – це зовнішній прояв (оформлення) дій органу державного управління (посадової особи), який здійснюється ним у рамках закріпленої за ним компетенції для реалізації функцій державного управління і досягнення цілей та основних завдань державного управління. При цьому вона зазначає: «Поняття

«форма державного управління» не тотожне поняттю «форма здійснення виконавчої влади», оскільки поняття «державне управління» і «виконавча влада» не тотожні» [3, с. 35].

Крім того, І.С. Зав'ялова вказує: «Зміст – це сукупність взаємопов'язаних внутрішніх суттєвих для якісної характеристики певного явища його властивостей і ознак. Зміст повинен завжди бути оформлений... Термін «форма» означає вид, будь-який зовнішній прояв певного змісту... Відносно виконавчої влади форма є способом вираження її державно-правового змісту, тобто тих юридичних (не юридичних) якостей, які характеризують її як самостійну гілку єдиної державної влади. Всі органи виконавчої влади (посадові особи) в порядку, встановленому законодавством, наділені певною компетенцією. Для реалізації компетенції державного органу (посадової особи) необхідно здійснення ним певних активних дій – це може бути розгляд і вирішення скарг громадян, здійснення реєстраційних дій, видання нормативно-правових актів управління і т.д. [3, с. 22-23].

У вітчизняній науці адміністративного права проблема форм реалізації виконавчої влади досліджувалася В.Б. Авер'яновим. Він зазначав: «Значне коло повноважень виконавчої влади реалізується у формі державного управління. У даному разі обсяги понять «державне управління» і «виконавча влада» практично збігаються. Хоча завжди треба зважати на певну лексичну умовність зіставлення термінів «управління» і «влада», адже сама по собі «влада» та «реалізація (здійснення) влади» (що і є «управлінням») – нетотожні явища. Тут приблизно така ж різниця, як і при віднесенні категорій «функція» і «функціонування», тобто вона більш характерна для співвідношення «статички» і «динаміки». Але зовсім інша справа, коли йдеться про реалізацію тих повноважень виконавчої влади, в яких ознак управління (у справжньому науковому розумінні поняття «управління» як владно-організуючого впливу на суспільну діяльність з метою її впорядкування, координації і спрямування) аж ніяк не виявляється. Уся діяльність органів виконавчої влади щодо: застосування до громадян заходів адміністративного примусу, в тому числі адміністративних стягнень; позасудового захисту порушених прав і свобод громадян; розгляду і вирішення індивідуальних адміністративних справ за зверненнями приватних осіб, включаючи надання різноманітних адміністративних (управлінських) послуг; прийняття зобов'язуючих рішень щодо приватних осіб у процесі вирішення так званих «публічних потреб» (наприклад, відведення земель, будівництво шляхів, мостів тощо) – уся ця діяльність за своєю суттю не є управлінською... Отже, виконавча влада реалізується не тільки у формі державного управління, а й в різноманітних інших формах державної діяльності, які також підлягають регулюванню адміністративним правом» [2, с. 114-115].

Таким чином, під формами реалізації державної влади слід розуміти види діяльності державних органів, відмінні між собою за значенням та здійснювані різними державними органами з метою виконання завдань та функцій держави. Це визначення, сформульоване ще за радянських часів є актуальним і у наш час, оскільки сутність держави та державної влади не змінилися, змінилися лише функції, цілі та завдання держави. Крім того, внаслідок прийняття Конституції України механізм реалізації державної влади було суттєво трансформовано. Так, відповідно до статті 6 Конституції України державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову, а органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених Конституцією межах і відповідно до законів України [1].

Основною метою запровадження принципу поділу влади є наділення законодавчими, виконавчими та су-

довими функціями різних державних органів. Найважливішим аспектом є відокремлення інстанцій, що приймають рішення про застосування сили від інстанцій, що застосовують силу. В цьому контексті відокремлення законодавчої влади від виконавчої означає, що, по-перше, органи виконавчої влади не вправі займатися первинною нормотворчістю, видавати нормативні акти, що мають силу закону, а законодавець не може втручатися у діяльність виконавчих органів, не вправі приймати рішення індивідуального характеру, що належать до компетенції виконавчої влади. Крім того, органи законодавчої влади і органи виконавчої влади повинні бути відокремлені від органів судової влади.

Із конституційного положення, яке закріплює в Україні принцип поділу влад, прямо випливає, що розподіляється не сама влада, а механізм її здійснення. І якщо змістом держави є її функції, що досягаються за допомогою форм реалізації державної влади, тобто видів державної діяльності, то формою реалізації виконавчої влади будуть такі види діяльності держави, що були відведені для неї виходячи із її функцій (ролі) у механізмі поділу влад.

М.В. Цвік та О.В. Петришин зазначають, що поняття функції держави слід відрізнити від поняття функцій гілок державної влади – законодавчої, виконавчої, судової та функцій окремих державних органів. Хоча останні за деякими характеристиками і наближаються до функцій держави, вони не є тотожними їм. Зокрема, вони є меншими за обсягом, виконуються тільки органами, які належать до однієї із гілок влади. Аналогічно більш вузький, локальний характер порівняно з функціями держави мають і функції деяких державних органів – певні напрямки реалізації їх компетенції відповідно до їх місця та призначення в державному апараті, тоді як функції держави реалізуються за допомогою узгодженої діяльності більшості державних інститутів [4, с. 92].

Так, законодавча влада є здатністю і можливістю спеціально уповноваженого суб'єкта в особі Верховної Ради України виявляти волю народу і оформляти її у вигляді законів, надаючи їй таким чином характер волі держави. Судова влада – це здатність і можливість спеціально уповноважених суб'єктів – судів – виявляти волю держави в індивідуальних справах, у різноманітних спорах правового характеру, які виникають унаслідок певних конфліктів між суб'єктами права. Формою реалізації законодавчої влади є законотворчість, судової – судочинство. Якщо судочинство здійснюється з дотриманням викладених у Конституції України принципів правосуддя, то така форма реалізації судової влади трансформується у правосуддя. Правосуддя за своєю суттю є вищою формою реалізації судової влади [6, с. 234]. Таким чином, такі види діяльності держави (форми реалізації державної влади) як законодавча діяльність та судочинство, що існували і за радянських часів за введеним принципом поділу влади, стали формами реалізації законодавчої та судової влади відповідно.

Висновки. На підставі вищезазначеного, **форму реалізації виконавчої влади** можна визначити як відносно однорідний вид діяльності органів виконавчої влади, що характеризується наявністю кінцевої мети та виконує окрему функцію виконавчої влади.

Основним призначенням виконавчої влади є забезпечення виконання законів та правозастосовних актів судової влади, що зумовлює її функції. Взявши за основу класифікації функції виконавчої влади можна виділити наступні форми її реалізації:

- 1) державне управління – реалізація управлінської функції;
- 2) державне регулювання – реалізація регулятивної функції;
- 3) надання адміністративних послуг – реалізація правозабезпечувальної функції;

4) розгляд скарг громадян – реалізація правозахисної функції;

5) застосування заходів адміністративного попередження, припинення та адміністративного стягнення в окремих випадках, при діяльності із здійснення досудового розслідування та діяльності із виконання судових рішень і кримінальних покарань – реалізація репресивної функції виконавчої влади;

6) автономний державний контроль – реалізація контрольної функції;

7) ресурсне забезпечення організації і діяльності органів державної влади – реалізація функції ресурсного забезпечення.

Вище було зазначено, що державна влада – це здатність і можливість нав'язувати свою волю підвладним, при цьому законодавча і судова влада виражають державну волю, а виконавча влада забезпечує її реалізацію. Тому, в залежності від того, реалізація волі якої складової державної влади забезпечується, форми реалізації виконавчої влади можна поділити на форми реалізації виконавчої влади у сфері виконання законів та у сфері виконання правозастосовних актів органів судової влади.

Іншим критерієм для поділу форм реалізації виконавчої влади може бути вид суспільних інтересів, реалізація якого відбувається в межах певної діяльності органів виконавчої влади. Зокрема, при здійсненні державного управління, автономного державного контролю, ресурсного забезпечення, досудового розслідування та застосуванні заходів адміністративного примусу відбувається реалізація публічних інтересів. Надання адміністративних послуг (за умови, що вони здійснюються поза межами державного управління та державного регулювання) та розгляд скарг громадян забезпечують реалізацію приватних інтересів. Виконанням судових рішень можуть бути реалізовані як приватні, так і публічні інтереси – в залежності від змісту справи, по якій це рішення (ухвала, постановва тощо) було винесене. Метою державного регулювання є забезпечення необхідного балансу реалізації приватних і публічних інтересів, перш за все в економічній сфері життя суспільства.

Враховуючи зазначене, перспективи подальших досліджень можуть бути пов'язані із вдосконаленням юридичних моделей окремих форм реалізації виконавчої влади.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – С. 141.
2. Авер'янов В.Б. Ще раз про зміст і співвідношення понять «державне управління» і «виконавча влада»: полемічні нотатки // В.Б. Авер'янов // Право України. – № 5, 2004. – С. 113-116.
3. Завьялова И. С. Процессуальные основы реализации форм государственного управления в Российской Федерации: теория, практика и способы решения актуальных проблем: дис. на соискание ученой степени канд. юрид. наук: 12.00.14 «Административное право; финансовое право; информационное право» / Завьялова И.С. – Воронеж. гос. ун-т. – Воронеж, 2007. – 241 с.
4. Загальна теорія держави і права: Підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів / [Цвік М. В., Петришин О. В., Авраменко Л. В. та ін.]; за ред. Цвіка М. В., Петришина О. В. – Харків: Право, 2009. – 584 с.
5. Куликова, Т. В. Лицензирование как форма реализации исполнительной власти: диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Специальность 12.00.14 – Административное право; Финансовое право; Информационное право / Т. В. Куликова; Науч. рук. В. В. Денисенко. – Ростов-на-Дону, 2007. – 174 с.
6. Лук'янець Д. М. Форми реалізації державної влади в сучасній Україні / Д. М. Лук'янець // Правова держава: Щорічник наукових праць. – Випуск 23. – К.: Інститут держави і права ім. В. М. Корещького НАН України, 2012. – С. 233-239.
7. Максакова Р. М. Конституційно-правові проблеми організації

та реалізації установчої влади в Україні: монографія / Р. М. Максакова. – Запоріжжя, 2012. – 435 с.

8. Організація судових та правоохоронних органів: підручник для студентів юрид. спеціальностей вищих навч. закладів / І. Є. Марочкін, Н. В. Сібілова, В. П. Тихий та ін. За ред. І. Є. Марочкіна, Н. В. Сібілової. – Х.: ТОВ «Одіссей», 2007. – 528 с.

9. Петров. Г. И. Советские административно-правовые отношения / Г. И. Петров. – Л.: Издательство ЛГУ им. А. А. Жданова, 1972. – 148 с.

10. Петров. Г. И. Сущность советского административного права / Г. И. Петров; [Отв. ред.: Иоффе О.С.] – Л.: Издательство Ленинградского университета, 1959. – 184 с.

11. Старостин Е. О. Правовые формы осуществления государственной власти: дис. на соискание ученой степени канд. юрид. наук: 12.00.01 «Теория и история права и государства; история учений о праве и государстве» / Е. О. Старостин. – Самарский государственный экономический университет. Институт права. – Самара, 2006. – 237 с.

УДК 34.07

ПРО МІСТОБУДІВНИЦТВО ТА АДМІНІСТРАТИВНІ ПОСЛУГИ

Ляшко О.Б., здобувач
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

Стаття присвячена висвітленню питання правового регулювання надання адміністративних послуг в сфері містобудівництва. Визначено особливості нормативно-правового регулювання містобудівної діяльності в Україні та особливості провадження з надання основних адміністративних послуг в сфері містобудівництва.

Ключові слова: адміністративна послуга, містобудівництво, дозвільні процедури, державне регулювання, адміністративний регламент.

Стаття посвящена обзору вопроса правового регулирования предоставления административных услуг в сфере градостроительства. Определены особенности нормативно-правового регулирования градостроительной деятельности в Украине и особенности производства по предоставлению основных административных услуг в сфере градостроительства.

Ключевые слова: административная услуга, градостроительство, разрешительные процедуры, государственное регулирование, административный регламент.

Liashko O.B. ABOUT URBAN PLANNING AND ADMINISTRATIVE SERVICES

Article reviews the issue of legal regulation of administrative services in the field of urban development. The peculiarities of legal regulation of urban development activities in Ukraine and particularly the production to provide basic administrative services in the field of urban development.

Key words: administrative services, urban planning, licensing procedures, government regulation, administrative regulations.

Актуальність теми. Реалії посткризової економіки вимагають вдосконалення чинного містобудівного законодавства з метою створення сприятливих умов для інвестицій у будівництво, удосконалення дозвільних процедур, забезпечення сталого розвитку населених пунктів і територій на основі містобудівного врегулювання процедур і врахування державних, громадських та приватних інтересів при плануванні територій, вдосконалення всієї нормативної бази у сфері містобудування. Вдосконалення потребують не лише технічні регламенти, що стосуються планування, зонування і таке інше; дозвільні, тендерні процедури, в цілому, переважна більшість правовідносин за участю суб'єктів публічної адміністрації вимагають переходу на новий рівень стосунків між владою і суспільством.

Прийняття закону «Про адміністративні послуги» дещо зняло напруженість наукової громадськості з приводу необхідності переходу до сервісної моделі організації державної служби та організації діяльності органів публічної адміністрації в цілому, у науковій роботі В. Авер'янова, К. Афанасьєва Ю. Битяка, І. Дроздової, В. Гарашука, І. Голосніченка, С. Ківалова, І. Коліушка, А. Комзюка, А. Кузьменко, М. Писаренко, В. Тимошука та інших вчених, досліджено ряд особливостей діяльності органів публічної адміністрації з надання адміністративних послуг населенню. Однак у поєднанні питання адміністративних послуг та містобудівної діяльності залишені поза увагою науковців.

Актуальність теми адміністративних послуг в сфері містобудівництва підтверджена їх постійним моніторингом та контролем з боку Президента України. Так, Указом Президента України від 12.06.2013 року

«Про невідкладні заходи щодо прискорення здійснення економічних реформ» [1] визначено необхідність оновлення змісту нормативно-правових актів, виданих відповідно до Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» [2], з метою актуалізації їх змісту та спрощення регуляторних процедур.

У зв'язку з цим існує нагальна потреба у проведенні наукових досліджень питання надання адміністративних послуг у сфері містобудування, в теоретичному обґрунтуванні необхідності введення у національне правове поле категорії адміністративного регламенту адміністративної послуги у сфері містобудування; розробці оптимізованих алгоритмів взаємодії між суб'єктами публічної адміністрації у цьому напрямку; забезпеченні комплексності заходів при імplementації міжнародних норм у вітчизняне законодавство, в тому числі при запровадженні міжнародних стандартів якості надання адміністративних послуг у сфері містобудівництва.

Мета дослідження полягає в тому, щоб на основі аналізу чинного законодавства України та узагальненні практики його реалізації визначити поняття адміністративних послуг у сфері містобудівництва, а також шляхи оптимізації надання таких послуг. Для досягнення цієї мети вирішуватимуться завдання, спрямовані на визначення особливостей нормативно-правового регулювання містобудівної діяльності в Україні; визначення особливостей провадження з надання основних адміністративних послуг в сфері містобудування.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, які формуються у сфері надання адміністративних послуг у галузі містобудівної діяльності.